

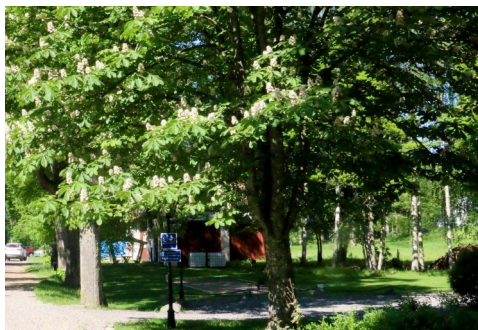

MÅNADSBREV AUGUSTI

Kära medlemmar,

Hoppas alla mår bra, och att sommaren varit till belåtenhet. Den 17 augusti är det dags för Vernerdagen i Olshammar, där vi först träffas för körsbärstårta och kaffe. Därefter konsert i den vackra medeltida Birgittakyrkan med anor från 1300-talet, där vi kommer att bjudas på vacker musik. I år gästas vi av tenoren Daniel Svenson som sjunger opera, ackompanjerad av konsertpianisten Elain Olsson. Även Hanna Ahlm från Askersund kommer att sjunga för oss. För tidigare utskickad inbjudan till denna dag klicka här [inbjudan-konsert-vernerdagen-17-aug-2024.pdf \(vernervonheidenstam.se\)](#)

I detta månadsbrev ska vi titta på Vätterns betydelse för Heidenstam, och då med en återblick till den evigt omtalade och mytomspunna seglingsolyckan med kusinen som hände på dagen för 136 år sedan, där undertecknad's Farfars Farbror från granngården Aspa förolyckades. Olyckan kom att till viss del präglade Heidenstam under hela hans liv och hans författarskap, och händelsen återkommer i hans självbiografi "När kastanjerna blommade" som utgavs postumt 1941. Heidenstam hade då arbetat med självbiografien i dryga två decennier före sin död, men lyckades aldrig att helt färdigställa det. Detta gjordes istället av utgivarna Kate Bang och Fredrik Bök.

Kastanjeblomning, allén i Aspa (apropå kastanjer...)

"Skutseglingen" 1 augusti 1888, ett avgörande ögonblick

Heidenstam (då 39 år) var med om en allvarlig seglingsolycka då hans kusin Carl Albert Robson (då 37 år) drunknade och han själv räddades i sista stund av några torpare som observerat olyckan från land och i en snipa skyndade till undsättning.

Heidenstam har själv skrivit om sin "skutsegling" i När kastanjerna blommade (publ. 1941), diktarens egen skildring av sin barndom, av släktminnena och av miljön på Olshammar. Ur "Segling" om det dramatiska händelseförloppet vid Heidenstams och Robsons segling på Vättern söder om "inseglingsmärket till Aspa".

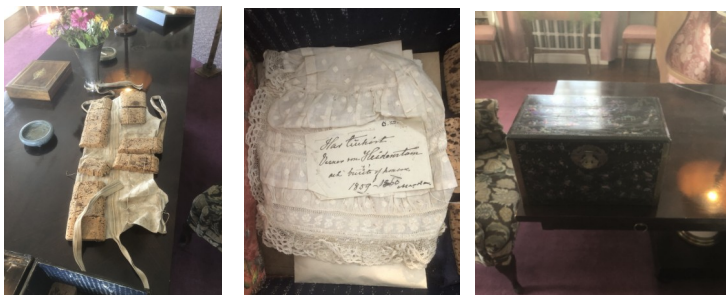
Hans simgördel låg kvar och flöt på vattnet. När jag vände huvudet i hopp att ännu en gång få se honom själv, såg jag gördeln, som låg utsträckt till hela sin längd och liksom tycktes följa efter mig. Knuten omkring mig utanpå min egen, skulle den ha fördubblat den bärkraft, som höll mig uppe.

Med några simtag kunde jag nå den. Det var en svår frestelse. Men den känslan vek ej från mig, att gördeln var hans egendom, ej min. Mitt förnuft sade mig, att han ej mer hade bruk för den, men så tänkte jag: Blir jag av sjön uppkastad på stranden, ombunden med båda gördlarna, vad skall man tro!

Det har tidigare framkommit att år 1930 var Heidenstam sysselsatt med berättelsen om vardagslivet på Olshammar. Bang har uppgett att när Heidenstam skulle skriva om det lyckliga livet på gården dök minnet av seglingsolyckan upp och ”störde och nästan förlamade” så att det första arbetet fick avbrytas och skildringen av olyckan påbörjas. Heidenstam skriver i ett brev till författaren August Strindberg i oktober samma år som olyckan (1888): ”Min adress är alltid Olshammar, Askersund”, kanske är detta ett dolt budskap för att befästa platsens betydelse för olyckan och dess påverkan på författaren.

Flytvästen från händelsen följde Heidenstam och var alltid nära hela livet, för Er som varit på Övralid, Ni har säkert sett skrinet med korkbältet i biblioteket. Den ligger där tillsammans med H's nattlinne som han använde som liten ”pöjk” mellan 1859-1860, skrinet kom ursprungligen från H's farfars far, Peter von Heidenstam (död 1783) som var livmedikus åt Kung Adolf Fredrik (1710-1781). Heidenstam porträtterar honom som ”gudaktig, from och sträng” och som han var utrustad med ”ovanliga kroppskrafter”.

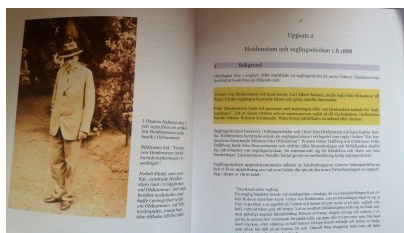
Lådan med dess innehåll har följt med H från Olshammar. Sedan tagits med till Djursholmsvillan, Naddö och sedan slutligen till Övralid. Man kan inte annat än att bli ännu mer nyfiken på Heidenstam när man funderar och fantiserar över H och relationen till lådan och dess innehåll....

Fd Ordförande Håkan Jaldung

Det finns också väldigt intressant läsning och fakta i Heidenstamsällskapet's Fd Ordförande Håkan Jaldung's bok ”Heidenstam, Olshammar och Aspa bruk” utgavs 2016. Boken består av tre uppsatser. En uppsats handlar om Heidenstam och en seglingsolycka som inträffade 1888. Verner von Heidenstam och hans kusin Carl Albert Robson, skulle segla från Olshammar till Aspa. Jaldung har gjort ett enormt stort arbete med efterforskning om olyckan. Han har läst skrifter, suttit och forskat på olika arkiv, samt läst polisförhören efter olyckan. Sedan har han dragit slutsatser av det. Efter olyckan gick det rykten att nationalskalden tagit hand om alla räddningsutrustning och lämnat sin kusin i sticket. Men enligt Jaldung var det inte alls så.

Ryktena om seglingsolyckan har varit många. Bland annat att kusinerna inte skulle ha varit helt nyktra vid sin seglats. Boken går att hitta och låna via KB, klicka här [LIBRIS - Heidenstam, Olshammar och Asp... \(kb.se\)](#)

Varför självbiografi

En ofta förekommande anledning till att någon skriver en självbiografi är att författaren vill försvara sig inför någon anklagelse. I kapitlen ”Segling”, ”Min mor” och ”Min far” är den personliga skulden drivkraften bakom skrivandet. Dessa kapitler har först och främst en adressat – Heidenstam själv. De får en karaktär av personlig uppgörelse. Detta skriver Marie Jacobsson i sin välgjorda och intressanta studie om Heidenstams självbiografi ”Minnets förvandlingar - En studie av Heidenstams självbiografi”, utgiven år 2000. Den går att läsa i sin helhet, klicka här: [Minnets förvandlingar. En studie av Heidenstams självbiografi När kastanjerna blommade \(diva-portal.org\)](#)

Vättern och Heidenstam

Vättern och dess krafter är ett återkommande tema hos Heidenstam, kanske är det hans upplevelse med kusinen som bidragit till det återkommande, i inledningen av boken ”Heliga Birgittas pilgrimsfärd” (1901) finns i där ett stycke Heidenstam beskriver Vättern:

”Det vilar över Vättern en storhet i linjerna och en ljus öppenhet, som annars sällan möter oss i våra bygder. En enda sommarsky framför solen kan dock plötsligt svartmena hela sjön och komma vågorna att sjuda. Vättern liknar en kvinna, men en häftig och stridslysten, som mitt under sin friska och svala munterhet plötsligt springer upp i vrede”.

”Ensam på sjön” i Nya dikter (utgiven 1915).

Här ligga de mörka, djupa vatten, där min faders aska jag strödde. Minns löftet den sista natten, när, fader, ditt huvud jag stödde. Stig, vålnad, stig ur din våta grav, säg ordet, som aldrig sades, giv tecknet, som ingen gav, om liv det finns i Hades!

En bränning rullar ur mörkret sitt skum mot klippan i vita ringar, och stormskyn pekar i stjärnstrött rum med svarta, trasiga vingar, men öde, öde är natten och stum, och intet svar hon bringar.

Årsmötet 6 juli i Nykyrka

Vi var ca 35 personer totalt som anslutit till Nykyrka denna dag. Väldigt god stämning, flera medlemmar hade åkt långväga. Årets sommarmöte gästades av Tuva Haglund. Hon är forskare i litteraturvetenskap och verksam vid Svenska barnboksinstitutet. Hennes forskning har särskilt inriktats mot ungas läsning och bildböcker.

Tuva Haglund berättade i sitt föredrag om Pyttans A-B och C-D lära . Efter föredraget väntade den sedvanliga sommarbuffén, som dukades upp och serverades av Olshammarsgården. Därefter kaka och kaffe.

Tuva Haglund 's föredrag

Sällskapetets ordförande Martin af Robson tackar Tuva

Prisutdelningen, Övralid

Den av undertecknad utlovade väderleksrapporten kom av sig totalt, men precis som det bör: regn och blåst om vart annat hela dagen. Våldigt stämningsfullt om än lite ovanligt tal från Pristagaren, där poeten citerade sina egna dikter.

Fanan och kransen

Inledning

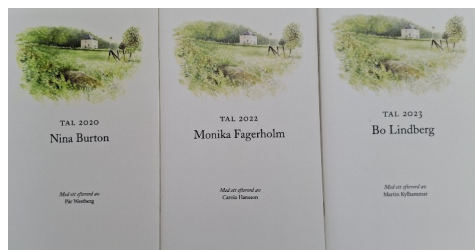
Pristagaren

Landshövding CF Staf med fru

Pristagaren tal 2020-2023

Som vi har skrivit tidigare kommer samtliga medlemmar att få dessa tal retroaktivt hemskickade per post för dessa år (2021 paus pga pandemi), detta genomförs nu i augusti. Gäller ej till de som under årsmötet tog exemplaren på plats.

Under årsmötet bestämdes de att de för kommande Pristagarnas tal (2024--), ska medlemmar EFTER FÖRFRÅGAN från Sällskapet MEDDELA om och hur man vill få dessa (upphämtning, skickat per post eller annat). Detta pga förhöjda kring- och portokostnader, och ambitionen att ej behöva höja årsavgiften framöver.

Sällskapet har även en generell miljöpolicy. Mer om detta går att läsa om i kommande protokoll från årsmötet den 6 juli 2024.

Föredraget av Per Svensson på Övralid den 22 maj 2024

Vi har lagt ut hela föredraget (59 min) på vår Facebookgrupp, föredraget är en mycket intressant och spännande historia om Heidenstam och Zorn av Per Svensson, Augustpristagare 2023. Så nu har vi samtliga föredrag från den dagen för beskådning i vår Facebook grupp. Vi vill ännu en gång tacka medlemmen Leif "Linus" Larsson för hans ständigt återkommande engagemang och alla professionella filmatiseringar under våra aktiviteter.

Klicka här för att se på föredraget: <https://www.facebook.com/share/v/WhVRhTm4uYF1k33V/>

Vernerdagen 17 augusti, livesändning av konsert på Facebook

Goda nyheter, vi har av våra inbjudna musiker fått tillåtelse att live sända hela konserten på vår Facebookgrupp, klicka på denna länk för att komma till gruppen:

 <https://www.facebook.com/share/g/UwHqhGpbNbXLS8QS/>

10 minuter innan konserten börjar, dvs klockan 15.50 börjar sändningen. Själva filmen ligger sen kvar i arkivet och kan även tittas på retroaktivt när som.

Slutligen.....

Önskar att Ni alla får fortsatt trevlig sommar och hoppas vi ses på den 17 augusti. Sist men inte minst måste jag få bjuda på denna bild, föreställande min framlidne far Rutger som av någon okänd anledning står och poserar med den välkända flytvästen.....

Övralid, tidigt 60-tal

Med bästa hälsningar

Martin af Robson, ordförande

